

המשך דבר העורך

אין לדעת על מה הייסורים מכפרים, לכן יש לקבלם באהבה... ולא להתחמק מהם... אם הקב"ה כבר מביא עלינו דבר מסוים, ברור שזה לטובתנו שהרי כל דעביד רחמנא לטב עביד. אילו היינו מבינים את ערכם היינו מתחננים לייסורים הללו. לפעמים מכה מאת ה' מצילה אותנו... כפי שמובא בסיפור הבא: נפוליאון שכבר כבש כמעט את כל אירופה הגיע לכבוש את רוסיה, הוא הגיע לעיירה על מנת לכבוש אותה, ולא הצליח. הוא החליט לקחת חייל שיודע רוסית, להלבישו בבגדי גנרל ולשמש שוליה שלו ולהסתנן לעיירה ולבחון מה קורה איתם (וידוע שנפוליאון היה תמיד לפני כיבוש כל עיר או ארץ, היה מתחפש על מנת שלא יזהו אותו כדי למצוא את נקודת התורפה - חולשה כדי לכבוש את האיזור בצורה קלה ומעט אבידות). כמו שתמיד היה עושה הוא היה הולך למסבאה שבה קציני הצבא נמצאים כדי לדלות מידע. לפתע אחד החיילים הבחין שזה נפוליאון והראה לחבריו תוך שהוא מצביע עליו. אותו חייל (גנרל) שהיה עם נפוליאון שמע את הדברים והבין שהוא צריך לפעול במהירות על מנת להצילו, מה עשה אותו "גנרל" כדי להציל את נפוליאון? צעק עליו - "אתה לא רואה שנגמרה לי הברירה"? ומיד סטר לו שתי סטירות בפרצופו, וכך הבינו האחרים שזה לא נפוליאון. כשחזרו חזרה ביקש החייל סליחה, אמר לו נפוליאון: הסטירות שלך הצילו את חיי... מכאן נלמד שכל "סטירה"/מכה יכולה להציל את חיך. ונלמד לקבל את הייסורים באהבה, וישמע החכם ויוסף לקח.

עקב - תוכן ענייני הפרשה

- א. ברכה והצלחה עקב שמירת התורה ומצוותיה (ז, יב-טז).
- ב. מצוה שלא לפחד ממלחמה עם הגויים, אלא לבטוח בה'.
- ג. מצוה לאבד עבודה זרה, והאיסור ליהנות ממנה (ז, יז-כו).
- ד. השגחת ה' וחסדיו עם בני ישראל בלכתם במדבר, והבטחתו להביאם לארץ הטובה, ומצות ברכת המזון.
- ה. אזהרה שלא יתלה האדם את הצלחתו בכוחו ובכישורונותיו, אלא בהשגחת ה' וסיועו.
- ו. דברי תוכחה על חטא העגל, שבירת הלוחות ותפילתו של משה (להצלת עם ישראל מן העגל), לוחות שניות, פטירת אהרן, הבדלת הלויים לעבודת ה' והכפרה על חטא העגל - "וַיִּנְחַלְתֶּנּוּ" (ט, ז - י, יא).
- ז. "מה ה' אלקיך שאל מעמך": "לִירְאָה אֶת ה'", וללכת בדרכיו, ולאהבה אותו, שלמות הלב, ושמירת כל המצוות (י, יב-כב).
- ח. סיפור הנסים במדבר, ודברי שבח על ארץ ישראל (יא, א-יב).
- ט. פרשה שניה של קריאת שמע - "וְהָיָה אִם שָׁמַעְתָּ, ואזהרה נוספת על הדביקות בה', והבטחת כיבוש הארץ (יא, יג-כה).

דבר העורך

בפרשתנו - פרשת עקב, נאמר: "וְזָכַרְתָּ אֶת כָּל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הוֹלִיכְךָ הַשֵּׁם אֱלֹקֶיךָ זֶה אֲרָבָעִים שָׁנָה בְּמִדְבָּר, לְמַעַן עֲנִיתְךָ, לְנִסְתָּךְ לְדַעַת אֶת אֲשֶׁר בְּלִבְךָ הַתְּשֹׁמֵר מִצְוֹתַי אִם לֹא" (דברים ח, ב), "וַיִּדְעַת עַם לִבְכָּךְ, כִּי פֶאֱשֹׁר יֵיסֵר אִישׁ אֶת בְּנוֹ, הַשֵּׁם אֱלֹקֶיךָ מִיִּסְרֶךָ (ה). המילה "לְנִסְתָּךְ" היא מלשון נס והרמה (מתנוסס). כלומר, מטרת הקשיים היא להגביה את האדם.

מי לנו בעל ייסורים גדול יותר מאיוב, שלמרות כל מה שעבר עליו (איבד את כל רכושו ועוד) עליו הכתוב אומר (איוב מב, י): "וַיִּסָּף הַשֵּׁם אֶת כָּל אֲשֶׁר לְאִיּוֹב לְמִשְׁנָה". לבסוף איוב הרוויח כפלים ממה שהיה לו בעבר, בזכות הייסורים שהוא עבר. הקב"ה מייסר אותנו כפי שאבא מייסר את הבן שלו. הוא בוחר בקפידה את "המכה" על מנת "ליישר" אותו חזרה למסלול, ואו פעמים ייסורים באים על מנת לזכך את נשמתו, ואו הייסורים באים על מנת להציל אותו מדבר עתידי שאמור להתרחש. אחת הבעיות של הדור שלנו, זה שאין את אהבת הייסורים. אילו היינו יודעים כמה זה טוב לנו הייסורים היינו מתחננים לה' שיביא לנו עוד ועוד...

כלל ידוע הוא שייסורים מכפרים ויש לקבלם באהבה... הרי כתוב כאן: "כִּי פֶאֱשֹׁר יֵיסֵר אִישׁ אֶת בְּנוֹ, הַשֵּׁם אֱלֹקֶיךָ מִיִּסְרֶךָ", וכמו שאבא פעמים רוגז על ילדו ואו מענישו אין זה כי אם מתוך אהבה לבנו על מנת להחזירו חזרה למוטב, הרי לא יעלה על הדעת שמטרת האב הוא ל"להתעלל" בבנו. ואם אב נמנע מלחנך את בנו כבר אמר לנו שלמה המלך ע"ה (משלי י"ג, כ"ד): "חֹשֶׁךְ שִׁבְטוֹ שׁוֹנֵא בְנוֹ וְאֶהְבּוֹ שִׁחְרוּ מוֹסֵר", ויכול הבן לצאת לתרבות רעה כי האב חסך ממנו את הדרוש תיקון ואו חינוך. הקב"ה מייסר אותנו כאבא המייסר את בנו. לא פעם אנו מנסים לחמוק מהייסורים באמתלות שונות וכשזה מצליח אין מאושר ממנו...

פעם ביקש אחד היועצים של שלמה ללמוד את שיחת החיות. לאחר שהפציר בשלמה ולמרות אזהרותיו של שלמה שלא כדאי לו להבין את שפתם... לימדו שלמה את שיחת הציפורים. כשהוא כבר בקי בשפת הציפורים, לפתע הוא שומע שתי ציפורים צוחקות, אחת אומרת לחברתה: "תראי איזה מסכן, מחר יישרף לו הבית"... הוא הבין שמדובר עליו, מה עשה? רץ מהר ומכר את הבית.

ואכן לאחר שקיבל את הכסף נשרף הבית כליל... אז חשב לעצמו: "כמה טוב שהתעקשתי ללמוד את שפת החיות... הנה הצלתי את ביתי!"...

למחרת שוב שמע את שתי הציפורים מתלחשות: "מחר תמות הפרה של פלוני"! מאחר שמדובר עליו רץ מהר ומכר את הפרה. ותכף לאחר ששלש את הכסף לידו התפגרה הפרה ומתה... כשחיוך ניצחון על פניו ושב לביתו...

למחרת שמע אותם אומרות - "כמה מסכן זה שצריך למות מן העולם". באותו הרגע רץ בבהלה אל שלמה המלך וסיפר את כל הקורות אותו. אמר לו החכם מכל אדם: ה' רצה לפגוע ברכושך ולא נתת. רצה לפגוע בפרנסתך ולא נתת, ועתה מה אעשה לך!...

באמצע הנסיעה, הבחנו בשתי מכוניות הנוסעות לפנינו לאט, כשרכבנו קרב אליהן, ראינו להפתעתנו ששני הנהגים מדברים ביניהם, ולכן הם נוסעים לאט ומעכבים התנועה.

אבי הגיב במשפט קצר 'חוצפה ארץ-ישראלית'... עד היום, אני יכול לשכוח את הזעזוע שחלף בגופו של הרב... כאילו פגעו בבנו-יחידו. הרב אמר 'אני מסכים שזו חוצפה - אבל מה עשתה לך ארץ ישראל?! מה היא אשמה?!' [אורו של עולם עמ' 363]

התורה הקדושה מתארת את הטוב שיש בה (ח, ט-ז): "כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ מֵבִיאָךְ אֶל אֶרֶץ טוֹבָה אֶרֶץ נָחְלִי מִיָּם עֵינֶת וְתַהֲמַת יָצָאִים בְּבִקְעָה וּבְהָרָה : אֶרֶץ חֹטֶה וְשֹׁעֶרָה וְגִפְן וְתַאֲנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית שָׁמֶן וְדִבְשׁ : אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכָּנָתָה תֹאכַל בָּהּ לֶחֶם לֹא תַחֲסֹר כֹּל בָּהּ אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲבִנֶיהָ בְּרִזָּל וּמַהֲרִיָּה תַחְצֹב נַחֲשֶׁת".

'צריך כל איש ישראל לחבב את ארץ ישראל ולבוא אליה מאפסי ארץ בתשוקה גדולה כבן אל חיק אמו, כי תחילת עווננו שנקבעה לנו בכיה לדורות, יען מאסנו בה שנאמר: 'וַיִּמָּאֲסוּ בְּאֶרֶץ חֲמֹדָה' (תהלים ק"ו, כ"ד) ובפדיון נפשנו מהרה יהיה, כתיב 'כִּי רָצוּ עֲבָדֶיךָ אֶת אֲבִנֶיהָ, וְאֶת עֶפְרָה יַחְנִנּוּ' (תהלים ק"ב, ט"ו) ושם נאמר 'אֲתָה תִקְוֶה תִרְחֹם צִיּוֹן' (תהלים ק"ב, י"ד). [ספר חרדים]

מצווה על האדם לכלכל את צעדיו כדי למנוע מצב שיעלה בו או בחבריו אפילו הרהור של תרעומת על הישיבה בארץ ישראל כמו שמעידים חז"ל (מסכת כתובות ק"ב:) על רבי אמי ורבי אסי, שהיו עוברים בלימודם בקיץ ממקום שמש למקום צל ובחורף ממקום צל למקום שמש כדי שלא יוכלו התלמידים להתרעם על ישיבת ארץ ישראל, והדבר מותר אף במקום ביטול תורה.

מכאן אתה למד שלהוציא דיבה על ארץ ישראל (ועיין חטא המרגלים) הוא דבר מסוכן, ארץ ישראל אינה גרם של חול ואבנים, אלא היא ארץ שיש לה "נשמה", כי היא ארץ אשר עִינֵי ה' בָּהּ מִרְשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה.

ארץ ישראל אינה שייכת לאף אחד אלא לבורא העולם שנתן אותה בהבטחה לאבות הקדושים, וזה שכיום אנחנו יושבים בארצנו הקדושה היא רק - זכות אבות!

לכל אחד כמעט יש טענה כלפי הממסד הפקידותי אם זה לביטוח הלאומי, או רשות המיסים, או כלפי המשטרה, או כלפי הפקחים ועוד, ובנוסף כמעט כל אחד מתלונן על יוקר המחיה. כל הדברים נכונים ברמה כזו או אחרת, יחד עם זאת אסור בתכלית האיסור לומר שיוקר המחיה בארץ וכו'... או לומר "נמאס לחיות בארץ הזו בגלל יוקר המחיה", או בגלל בירוקרטיה שיש למכביר...

אבל מה ארץ ישראל הקדושה אשמה?!... זו אחת הסיבות מדוע יש כאלו שיש להם רצון לרדת מהארץ - כי הם מדברים עליה סרה כל הזמן, עד שבסוף הארץ מקיאה אותם.

אלפיים שנות גלות עברנו עד שניתנה להורינו הזכות לשוב ארצה, איזה כמיהה היתה לעלות לארץ ישראל ואמרו בכל שנה בגלות מתוך כוונה: "בשנה הבאה בירושלים"... וכבר שהגיעו ארצה ירדו מִבֶּבֶשׁ המטוס לחכו את העפר ונישקו את האדמה, כי הקב"ה אמר: "כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ מֵבִיאָךְ אֶל אֶרֶץ טוֹבָה". כך צריך להתייחס לארץ ישראל - ארץ טובה וקדושה.

"כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ מֵבִיאָךְ אֶל אֶרֶץ טוֹבָה..." (ח, ז)

- ברוך היושב בארץ הקודש

באחת משיחותיו אמר הרב ברוך שמואל גנוט שליט"א: יהודי סיפר פעם לרבי ברוך בער ליבוביץ', בעל ה'ברכת שמואל', שקיבל מכתב מהוריו הגרים בארץ ישראל שמאוד חם בארץ ישראל. רבי ברוך בער גער בו 'אסור לדבר בגנות בארץ ישראל'! (ספר הרב הדומה למלאך עמ' רח"צ).

גם מו"ר הרב יעקב אדלשטיין זצ"ל (רבה של רמת השרון) היה נזהר מאוד שלא לדבר לשון הרע על עם ישראל, ועל שום יהודי בפרט. אבל הוא מאוד הקפיד גם שלא לדבר רע על ארץ ישראל עצמה. הוא לא היה אומר 'כמה חם היום', כי ארץ ישראל היא ארץ הקודש, אפשר להגיד שקצת חם או קצת קר, אבל לא שאנחנו סובלים מזה ומתלוננים על כך.

רבי בנימין וואלף זצ"ל נכח כשיהודי בלונדון אמר לרב מפוניבז' זצ"ל, שבארץ ישראל נורא חם, הגיב הרב זצ"ל: לדבר כך זה חטא המרגלים! אנחנו נעסוק מעט בשמחה הגדולה ומה שעלינו לחוש בשהייתנו כל רגע בארץ הקודש - מקום השראת השכינה, ועד כמה צריך להיזהר לדבר סרה בארץ ישראל.

מסופר על רבי דב סוקולובסקי זצ"ל שהחליט לעלות לארץ ישראל. אנשי קהילת מיר פעלו ככל יכולתם למנוע צעד זה, ופנו לדידו, הגרא"מ שך זצ"ל, שיפעיל עליו את השפעתו להישאר במיר, אך ה'אבי עזרי' זצ"ל סירב לכך, וכעבור שנים רבות הביע סיפוק שנמנע מצעד זה, שהיה עלול לגרום לרבי דב להישאר באירופה במרחץ הדמים שהגיע כעבור מספר שנים. הגר"ד סוקולובסקי נודע בירושלים כגדול בתורה, ששקל בפלס מאזניים כל מילה שיצאה מפיו, והוא סיפר סיפור מבהיל: במיר חי יהודי עשיר. יום אחד פשטה השמועה שהעשיר מחסל את כל עסקיו ומוכר את מטלטליו כדי לעלות לארץ ישראל. בני העיירה נפרדו ממנו, והוא עלה על הספינה בדרכו לירושלים. האיש שב למיר אחרי מספר חודשים, עלה על הבימה, והחל לדבר בשבח הארץ הטובה ובשבח יושביה, ועבר לתאר במילים יפות את אווירא שבארץ ישראל ואת נועם זיווה והדרה. ואז, בשיא התיאור, התכרכמו פני האיש, והוא החל לדבר בקול חלש ועצוב, ואמר 'למרות כל המעלות שהזכרתי קודם, ברצוני להודיעכם שהחיים בארץ ישראל הם קשים מנשוא. אין פרנסה, אין אוכל לפי הטף'. ותיאר את הדחק ולחץ החיים שבו נתונים אנשי ארץ ישראל, ולא נתקרה דעתו עד שאמר 'עדיף להיות כֶּבֶשׂה במיר מלהיות אדם בארץ ישראל! הדברים רק יצאו מפיו והאיש קיבל מיד שבץ מוחי, עד שכל גופו נשמת. בניגוד למקרי שבץ אחרים, שבהם האדם מתעלף ומאבד הכרתו, הוא נשאר בהכרה מלאה ורק שריריו התנוונו וקומתו הזקופה הושפלה ארצה. תוך רגעים ספורים הוא נראה כהולך על ארבע, בהילוך שהזכיר מאוד את צורת הליכתה של הכבשה. הברות שונות שיצאו מפיו דמו אף הן לקול פעיית הכבשים.

הגר"ד סוקולובסקי זצ"ל סיפר, שכשהלך עם הילדים לחיידר במיר והיו עוברים מול ביתו של האיש ההוא, ראוהו תמיד באותו מצב, מוטל על ברכיו והולך על ארבע ככבשה, ופולט הברות משונות שנשמעו כקולות של כבשה. הילדים, כילדים, היו מנופפים לעברו באצבע מאשימה ומתריסים כנגדו 'נו, אתה עוד תעז לדבר לשון הרע על בארץ ישראל?!'...

בקובץ 'קול התורה' (גליון ע"ג) מובא על רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל שהקפיד מאוד משבא לארץ ישראל שלא יאמרו בניגון של תלונה 'חם לי' או 'קר לי'. שיש באמירות כאלו חשש לשון הרע על ארץ ישראל. בילדותי סיפר יהודי, 'הייתי עוזר לאבי להסיע מוצרים לבית הלקוח. באחת הפעמים, ראינו את הגרש"ז אויערבאך זצ"ל עומד ברחוב, כיוון שהיינו בדרך לשכונת רחביה הסמוכה לביתו, הציע אבי לרב להצטרף לרכבו - והגרש"ז הסכים'.

“וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה עַד ה' אֱלֹקֶיךָ שָׁאֵל מַעֲמֶךָ כִּי אִם לִירְאָה אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ...” (י, י"ב) - **הקמיע**

שהעניק ה"חפץ חיים" לבחור הישיבה - סיפור

וברמז אומר 'בעל הטורים': 'מָה' בא"ת ב"ש יוצא י"ץ = 100 ששואל 'ממך' = ק' (100) ברכות בכל יום ויום, ויש בפסוק ק' אותיות (עין מסכת מנחות מג).

ואומר ה"בן איש חי" (פתיחה לפרשת בלק, שנה ראשונה): נראה לי בס"ד שאמרו רז"ל (מסכת מנחות מ"ע): שחייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום, וזו היא תקנת דוד ע"ה ע"י מעשה שהיה (מדרש במדבר רבה יח, יז) שהיו מתים בכל יום מאה נפשות מישראל ולא היו יודעים על מה ועל מה היו מתים, עד שחקר ובין ברוח הקודש ותיקן לברך מאה ברכות בכל יום וסר הַמָּוֶת, ורמז לדבר בפסוק (שמואל ב' כ"ג, א): "וַיָּנֶאֱם הַגִּבֹּר הַקָּם עָלַי, 'עַל' בגימטריה **מאה**, ואמרו רז"ל (מנחות שם) סמך למאה ברכות מן התורה בפסוק (לעיל): "וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה עַד ה' אֱלֹקֶיךָ שָׁאֵל מַעֲמֶךָ, כִּי אִם לִירְאָה אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ" - אל תקרי "מה" אלא "מאה", והן-הן מאה ברכות שהם ליראה את ה' ולאהבה אותו ולזכרו תמיד ע"י המאה ברכות שמברך בכל יום.

וממשיך ה"בן איש חי": גם ידוע שע"י הברכה שאנחנו מברכים לשמו יתברך אנחנו קונים בזה את הארץ ומלואה, כמו שאמרו (מסכת ברכות ל"ה): רבי לוי רמי כתיב (תהלים קט"ו, ט"ז) 'וְהָאָרֶץ נִתְּנָה לִבְנֵי אָדָם', וכתיב (תהלים קט"ו, ט"ז) 'לָהּ הָאָרֶץ וּמְלוּאָהּ', לא קשיא כאן קודם ברכה, כאן לאחר ברכה, וזה שאמר (במדבר כ"ד, ה): 'מָה טָבוּ אֱהָלֶיךָ יַעֲקֹב', תיבת 'מָה' קאי על מאה ברכות כמו שאמרו רז"ל על הפסוק 'וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה עַד ה' אֱלֹקֶיךָ שָׁאֵל מַעֲמֶךָ' אל תקרי מָה אלא מאה, וזהו ע"י מה הם מאה ברכות 'טָבוּ אֱהָלֶיךָ יַעֲקֹב' יסתלק הַמָּוֶת אשר טומאתו חמורה שמטמא באוהל, גם ע"י מה הם מאה ברכות תזכה בארץ הלזו שנעשית משכנותיך ישראל שלך היא ע"י הברכה, וכמו שכתוב 'וְהָאָרֶץ נִתְּנָה לִבְנֵי אָדָם' היינו לאחר ברכה.

על כוחן של מאה ברכות להציל ולגונן מכל צרה ופגע, סיפר הרב בקשט, ששימש כראש ישיבה בדטרויט שבקנדה מובא ב'דרך עץ החיים': פעם הגיע מרן ה'חפץ חיים' מראדין ללידא, כדי לחזק בה את גדרי היהדות וחומות הדת. כאשר הגיעה הרכבת ובה ה'חפץ חיים' אל התחנה בלידא, המתונו לו ברציף כל רבני העיר ונכבדיה, לצד המון רב מתושבי העיר. "גם אני שלמדתי באותו זמן בישיבתו של הגר"י ניימן", סיפר הרב בקשט, "עמדתי בין הממתנים". ה'חפץ חיים' ירד מהרכבת והמון העם קיבלו את פניו במאור פנים, אלא שעד מהרה התברר כי ברציף כולו, אין ולו מקום ישיבה אחד עבור גדול הדור. מיהרו איפוא תושבי העיר להניח כמה מזוודות זו על גבי זו, על מנת ליצור מקום ישיבה עבור ה'חפץ חיים', והתרחקו מעט, כדי להניח לו לשבת במנוחה במקומו. "אחוז התרגשות הייתי" סיפר הרב בקשט, "ולא יכולתי לזוז ממקומי, וכך מצאתי עצמי לפתע עומד לבדי מול ה'חפץ חיים', מסומר למקומי. לא יכול הייתי להוציא מילה מפי, מרוב התרגשותי, ואך בקושי הצלחתי להזכיר לפני הסבא קדישא את שמו של אבי, ביודעי שיש ביניהם היכרות אישית". ה'חפץ חיים' אחז בידו, וכה אמר לי, "בני, היזהר בברכות, ובזה תינצל מכל צרה וצוקה".

והרב בקשט היה מסיים את סיפורו ההיסטורי: "סכנות מִוֶּת רבות חלפו על ראשי בתקופה שלאחר מכן. מלחמת העולם השנייה פרצה, ובהיותי מתלמידי ישיבת מיר התגלגלתי לסין, ליפן ולרוסיה, אך בהחזיקי בעצתו המופלאה של מרן ה'חפץ חיים' - זכיתי וניצלתי מכולן..."

חיזוק במאה ברכות בכל יום!

כשאדם מקפיד לברך בכוונה על כל הנאה ואכילה ופעולה, כפי שתיקנו לנו רבותינו, הרי שהוא גורם שמחה אדירה בעולמות העליונים ונחת רוח מופלאה לבורא העולם. וממילא, הקב"ה חפץ להיטיב לו עוד ועוד, ומובטח הוא ששכרו שבעולם הבא לא ינוכה לו. אך אם אינו חש שהטובות מגיעות לו מיד הבורא, אין רצון בעולמות העליונים להשפיע עליו טובה וברכה, ומהשכר המיועד לו לעולם הבא - מנכים לו מזכויותיו.

יסוד זה נאמר בגמרא (ברכות ל"ה). האוכל בלא ברכה, גוזל את כנסת ישראל. **המהרש"א** מפרש, הברכות גורמות להורדת שפע מעולמות העליונים אל עולם התחתון, והאוכל בלא ברכה מונע ברכה לרדת לכנסת ישראל וממעט בהכרת אביו שבשמים.

מאה ברכות - מאה הודאות

הבה ונתבונן במהותה של הברכה כנתינת שבח והודאה. כאשר אדם מברך לבוראו - הרי הוא עומד לפניו בהכנעה ומודה לו על טובותיו המרובות וחסדיו המופלאים.

אדם המקפיד על מאה ברכות בכל יום - עושה כן מאה פעמים בכל יום. ומוצא עצמו עומד לפני בוראו, מהלל ומשבח ומודה לו על טובותיו וחסדיו המרובים, ועל נפלאותיו עד אין קץ. ואכן, רמזים שונים מצאו רבותינו לעניין מאה ברכות והודאות. בתפילת ההודאה '**נְשַׁמַּת כָּל חַי'**, הנאמרת בשבת בתפילת שחרית, אנו מהללים: 'עַל כֵּן אֵיבָרִים שִׁפִּילָת בְּנוֹ, וְרוּחַ וְנִשְׁמָה שִׁנְפַּחַת בְּאַפְנוֹ, וְלִשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁמַּת בְּפִינוֹ, הֵן הֵם יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ וַיִּשְׁבְּחוּ וַיִּפְאֲרוּ וַיְרַמְּמוּ'. והאבודרהם כתב 'הֵן הֵם' עולות בגימטריה **מאה**, רמז למאה ברכות שחייב אדם לברך כל יום. 'הֵן הֵם יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ', במאה ברכות עלינו להודות ולברך. וכן בברכת מודים שבשמונה עשרה, 'מוֹדִים' עולה לחשבון מאה, לרמז על מאה הודאות (ברכות) שחייב אדם להודות כל יום.

מאה ברכות - חיזוק הקשר הנפלא עם ה' יתברך

ההקפדה על מאה ברכות כל יום, הינה תזכורת תמידית, כי הקב"ה טוב ומיטיב לכל, רחמיו על כל מעשיו וחסדיו על כל בראיו, בכל רגע ורגע.

כאשר אדם מברך בכוונה מאה פעמים ביום, הוא מחדיר לעצמותיו ולנימי נפשו ונשמתו, כי הקב"ה הוא אדון הכל המחיה הכל, ולו ראוי להודות. במצב כזה, רוכש לו האדם חוסן נפשי מיוחד, כוח איתנים חזק מאוד, באמצעותו יוכל להתמודד גם בזמנים קשים. כשאדם מחזק בקרבו ע"י מאה ברכות כל יום - את ההכרה כי הקב"ה מיטיב לו וגומל עמו חסדים בכל עת, הוא מכין את הקרקע להתמודדות בזמנים קשים, וכשמתרגש עליו קושי כלשהו, הוא מתעודד מהר ומזכיר לעצמו 'כל מה שעושה הקב"ה לטובה הוא עושה', מאידך, אדם שאינו מחדיר לעצמו הכרה מופלאה זו בעיתות נחת ושלווה, ימצא עצמו נתון בקושי גדול להתרומם אל תחושה זו בזמנים קשים. קשה עד מאוד לחוש שהכל לטובה כשנזכרים בקב"ה רק בעיתות משבר.

'אני יהודי' מאה פעם!

הנה ע"י הברכות מתקשר האדם עם בוראו ודבק בו ע"י הודאה המובילה לביטחון, והרמ"א (ב'תורת העולה' ג, פג) מבאר, כי חובתנו לברך מאה ברכות בכל יום - נובעת מעצם הנס שנעשה לאברהם אבינו שזכה לבן בהגיעו לגיל מאה.

וכשמברכים מאה ברכות בכל יום, אנו מודים לקב"ה על נס מופלא זה שעשה לאבינו, ובגינו באנו גם אנו לעולם, ובתוך כך אנו מודים ומצהירים על עצם שייכותנו לעם הנבחר עם בני אברהם יצחק ויעקב. ובוודאי מי שנזכר בכל יום בהשתייכותו לעם נבחר ומושגח בעינא פקיא מאתו יתברך, חזקה שיתעלה ויתחזק בביטחונו בבוראו.

“כָּל הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מֵצֵוְךָ הַיּוֹם תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תַּחְיִין וּרְבִיתֶם...” (ח, א)

ביאר ה'אור החיים' הקדוש: מצוות התורה הינן כנגד רמ"ח איברים ושס"ה גידים שבאדם. כאשר אחד מאיבריו של האדם כואב, אין הוא מתנחם בכך ששאר איבריו וגידי ובריאים, אלא רצונו שכל איבריו וגידי, ללא יוצא מן הכלל, יהיו בריאים ושלמים. כך על האדם לנהוג גם בהקפדתו על שמירת כל המצוות שבתורה, ללא יוצא מן הכלל. אל יסיתנו יצרו לומר, שדי לו להקפיד ולדקדק בחלק מן המצוות. זהו שאמר הכתוב: “כל” המצוה.

אולם נשאלת השאלה: הרי אין שום אדם מישראל שיכול לקיים את כל תרי"ג המצוות כולן כי יש מצוות ששייכות לכהנים ויש מצוות ששייכות רק כשבית המקדש קיים!

על כך כתב 'אור החיים', שזהו המשך הכתוב: “תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת” - לשמור, מלשון (בראשית ל"ז, י"א): “וְאָבִיו שָׁמַר אֶת הַדָּבָר”, דהיינו: “היה ממתין ומצפה מתי יהיה” (רש"י שם).

אם אדם “שומר” את המצוות, דהיינו מצפה ושואף לקיים את כל מצוות התורה - הקב"ה מצרף מחשבה טובה למעשה, ובכך מקיים אדם כל מצוות התורה.

עוד אפשר לבאר, שכל מצוה ומצוה שמקיים אדם יחיד בישראל מצטרפת לכדי קיום כל התורה כולה ע"י כל בית ישראל. צירופם של כל ישראל, כאיש אחד, נחשב לכל אחד כאילו קיים את כל תרי"ג המצוות.

אפשר לרמוז זאת בפסוק, המתחיל בלשון יחיד: “מִצְוָה”, וממשיך בלשון רבים “תִּשְׁמְרוּן”, “וּרְבִיתֶם” - ללמדנו, שע"י קיום המצוות של כל אחד מבני ישראל בפני עצמו, מצטרפות כל המצוות של עם ישראל יחדיו.

בברכת התורה

“לְאָדָם מֵעֶרְכִּי לָכֹּהֵן וְלִמְנֵחֵי לְשׁוֹן” [משלי טז, א]

לעילוי נשמת

מור"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף: הרב מאיר נסים בן כמסאנה מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: יעקב ישראל בן גלית נפתלי בן רחל: אברהם בן שמחה: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאזר אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיאל: דוד (חולה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעמה: רחל בת שמעון: דליה בת חיים הגר בת אהרן והרטה: כותון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן שושנה נוואל בת שדרה.

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה גילי בלומנר (יוצר תמונות AI). אלעזר בן שמחה

זיווג הוגן: ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זרבה בת אטו נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לרפואה:

אהרון בן רחל: משה בן רחל: מנחם בן עזריה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עוזר בן הר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה רחל בת נוארה: רות בת לינה: נורית בת רחל לימור הודיה, ושרונה בנות תורן יפה: תהילה בת סיון

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: לאה רחל בת אריס ויקטוריה תקוה בת רינה: דניאלה בת עופרה מאיר יעקב בן רחל: הילה בת ישראלה אושר בת אורנה: מירי בת סוזן

להזמנות, להקדשות ולתרומות או במייל:

Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

“אֵת ה' אֱלֹקֶיךָ תִּירָא, אֹתוֹ תַעֲבֹד וּבוֹ תִדְבֹּק”

(י, כ) - **הספר והמספרה - סיפור**

רבי שלום שבדרון והרב בריזל זצ"ל היו מסתובבים יחד כל ערב שבת בשוק “מחנה יהודה”, ומאיצים בסוחרים לסיים את מלאכתם. הבעיה בה נתקלו בעיקר, הייתה בשוק הספרים, אשר היו מלאים במסתפרים שנזכרו לבוא להסתפר סמוך לשבת. בין עשרות הספרים, היה ספר אחד אשר סירב לבקשת הרבנים, לסיים את מלאכתו לפני שבת.

ערב שבת אחד, עברו הרבנים וראו את חנותו סגורה. מה קרה? שאלו, והתברר, שהספר עבר התקף לב ומאושפז בבית החולים. החליטו הרבנים לבקרו ולדבר על ליבו.

כשהגיעו הרבנים למיטת חוליו, הספר היה מופתע. הם בירכוהו ברפואה שלימה, והוציאו ממנו הבטחה, שהוא מתחייב לסיים עבודתו שעתיים לפני כניסת שבת. ואכן, הספר שב לעבודה והקפיד על סיום עבודתו בזמן.

והנה, יום שישי אחד, ראו הרבנים שהספר אינו מתכוון לסיים את מלאכתו והשבת מתקרבת... פנו אליו בתמיהה, “הרי הבטחת לנו”?! אמר הספר לרבנים, השבוע, היה יארציט של אבי והלכתי לבית הכנסת ליד השוק. להפתעתי, באמצע התפילה ראיתי שני אנשים עטורי זקן סופרים דולרים בחזרת הש"ץ. דפקתי על גבו של אחד מהם, והצבעתי על שלט גדול בו רשום “אסור לדבר בשעת התפילה”. הלה הניף ידו בביטול “עזוב”. אני, שראיתי כך אמרתי, אם יהודי עם כזה זקן מזלזל בקדושת בית הכנסת... ענה לו ר' שלום, שזקן גדול לבד - אינו ראייה לשמירת תורה ומצוות.

בליל שבת, הגיע הרב שבדרון לבית כנסת “זכרון משה” ודרש: יש לי פשט חדש בקטע של תפילת ראש חודש “זמן כפרה לכל תולדותם”, באילו תולדות מדובר? הוא מוטיב לה והוא מפרק לה. יש מצב, שלמעשים של האדם ישנם תולדות, והוא אינו מודע להם. אולם בבוא יומו, הם ילוו אותו ויאמרו לו, מדוע פתחת מספרה בשבת?!

“וְשָׁמַר ה' אֱלֹקֶיךָ לָךְ אֶת הַבְּרִית וְאֵת הַחֶסֶד...” (ז, י"ב) - **לגמול חסד**

אמרו חז"ל: תניא שלוש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל, רחמיים, ביישנים, גומלי חסדים. גומלי חסדים מנין, כפי שכתוב “וְשָׁמַר ה' אֱלֹקֶיךָ לָךְ אֶת הַבְּרִית וְאֵת הַחֶסֶד” (ירושלמי קידושין פ"א ה"א).

הגאון רבי אברהם פאם זצ"ל ראש ישיבת תורה ודעת, היה אומר לתלמידיו: אדם יכול לעשות חסד על ידי חיוך או מילה ידידותית. ישנם פשוטי עם שאיש אינו שם לב אליהם. כאשר משהו מתייחס אליהם בידידות ואומר להם מילה טובה או אפילו רק “בוקר טוב”, הם חשים נכבדים ויש להם קורת רוח מרובה מכך. זה שאמר שלמה המלך “וּלְשׁוֹן חֲכָמִים מִרְפָּא” (משלי יב, יח), המילים הטובות שמשפיעות מרפא ללב הזולת, הוא החסד הגדול ביותר!

בשנותיו האחרונות ערך רבי אברהם הרבה מכתבי בקשה לצדקה עבור אנשים פרטיים.

שאלוהו: מדוע כה טורח בעניינים אלו. השיב רבי אברהם כשהוא מצטט מדברי אחד הצדיקים מהדור הקודם: “לשם מה צריך הרבוננו של עולם עוד יהודי זקן, אם לא כדי שיעשה חסד עם חבריו”?! (אהוב על כולם)